

Lucienne Stassaert

Verwaseming

*Wat moeten wij met de vergetelheid der vlakten aan,
met die gesperde honger van het wonderbare?*

Osip Mandelstam

1

De kracht van de schok denderde nog lang na in mijn vertakkingen. Hij bracht bevingen voort tot op tophoogte en echode in mijn wortelhout. Er volgde een knakken van takken terwijl bladeren neer-dwarrelden op een door benzedamp beroekt auto-wrak dat een dodelijke stoot moest uitzweten. Iemand stapte er waggelend uit, een man die aan de wegkant ogenblikkelijk omvergereden werd door een voertuig in volle vaart.

Kort daarop stopte er een ziekenwagen bij het wrak dat zijn neus in mijn stam had geboord. Drie verplegers liepen naar het vermorzelde lichaam aan de rand van de weg. Hun silhouetten, belicht door koplampen van auto's die verderop tot stilstand kwamen, waaronder een politiewagen, schoten toen pas echt in beweging. Ze vonden hun spraak terug. Het lijkt dat hun eerst de adem had afgesneden werd bedekt met een laken.

Agenten kwamen op mij af. Ze liepen rond het autowrak en seinden hun bevindingen door. Op dat moment werd ik nog kriebelingen gewaar die zich bij mijn verworteling wilden nestelen, totdat de stilte het morgenlicht zou binnenlaten.

Sindsdien daagt hier geregeld een vrouw op met ijskille handen. Ze tast mij af zover ze kan reiken, en op een dag begon zij te praten. Het daglicht vermijdt ze. Mogelijk houdt dat voor haar een blootstelling in aan eender wie er getuige zou kunnen zijn van haar vreemde manier van doen. Ze blijft dan ook vaak in dezelfde, iets voorovergebogen, houding bij mij staan, alsof ze bezig is een gebed af te lezen van een muur. Voor haar is mijn stam een graf. Hier komt ze zijn gebeente bewenen.

Die naam heeft ze in mijn bast gekrast. Al die strepen hebben haar wellicht meer pijn gedaan dan mij. Ze moest zich inspannen om met evenveel kracht de O en de M te kerven als dat eerste loodrechte teken. In mijn rondte houden die insnijdingen de naam in van een geest die hier gedurig wordt opgeroepen. Een geest die zich in al wat zij ziet overal als dauw blijft verspreiden.

Ze komt meestal tegen de morgen, wanneer alles in de omgeving zich bij de onbestemde rouwsfeer voegt die haar gestalte omsluiert. Rouw druppelt van haar af als ze tegen mij komt leunen met natte haren en vochtige handen. Iets verderop, bij een vijver die haar vast ankerpunt is, heeft ze dan al de nacht van zich afgespoeld. Ook dat bekent ze hem telkens opnieuw, waarna ze me maar blijft bekloppen om zijn dood naar buiten te lokken. Met dezelfde vragen herbegint dan het ritueel van het afzoeken, alsof ze van mij verwacht dat ik de polsslag van een hemelver wezen zou kunnen opvangen. De droom dat hij naar haar luistert, schiet wel eens uit haar vingers. Ze houdt dan meteen op en kan geen woord meer uitbrengen. Vandaag zei ze alleen maar: *Tom, ik kom terug.*

2

Ik ben met jou van de ene groene weide naar de andere gewandeld. Niet om je op het kerkhof uit te strooien en je dan bij de eerste windstoot te zien wegstuiven, of op goed geluk nog een greintje van jou als het zout van de lucht op grasstengels te zien duizelen. Ik hou je urn liever binnen handbereik. Zo blijf je dag en nacht bij mij, al heb ik soms zin om je uit die lijkbuis te halen en je in een kruidenbultje op mijn bloot lijf te dragen. Ik zou dan overal naartoe kunnen gaan met jou.

Wat zou er me nu nog aan een vaste woonst kunnen binden buiten dit huis waar de klank van je stem nagalmt zodra ik de stilte oprakel - een smeulend vuur dat nog lang niet is uitgedoofd. Je brandt in mij op, Tom. Die pijn is nog niet gaan liggen. Ze komt op als een koorts die je in elk seizoen van je leven kan verwachten en als ze even ophoudt, is het om zich in dwanggedachten te verschansen.

Nu ook weer, al is er een hoopvolle wending. Je hebt mij geroepen, en dat heeft het donker binnenstebuiten gekeerd: *Water! Water!...* hoorde ik. Of verstond ik je verkeerd? Het klonk zo radeloos dat ik niet wist wat ik

hoorde. Ik heb de urn tegen mijn rechteroor gedrukt. Niets geen klacht meer. Niets dan een lichte verschuiving van stof op stof, de ene seconde na de andere. Ik wou meteen de urn openbreken, maar wist niet hoe ik zo'n inbraak moest aanpakken.

Pas vanmorgen werd de betovering verbroken. Zodra mijn blik op die lijkbuis viel, naast een wekker die maar bleef doortikken. Ik zal geen rust kennen, zolang ik je niet uit die stofkoker heb bevrijd. Je hart is al gebroken, je beenderen zijn gecremeerd, maar je geest houdt zich nog steeds op in metalig vergeet-mij-niet-blauw.

Ik heb de urn tussen twee woordenboeken gezet met daarachter een broodtrommel om te vermijden dat hij zou wegschuiven tijdens het gaatjes boren in de dunne bovenwand. Het ging makkelijker dan ik had verwacht. Ik mocht er wel niet aan denken dat de boormachine als een wapen op jou was gericht. Algauw kwam er wat as vrij - kleine beetjes as om in een porseleinen flacon met zuiderse kruiden te bewaren. Jouw geur zou dan ook naar mijn hoofd stijgen, zoals vroeger de geur van je zweet bij je oksels. Daar mocht ik zeker niet aan denken. Jouw wens ging voor, je zucht naar water, en die nood wou ik lessen.

Ik zal je op een nanacht in de vijver uitschudden, die dan louter door het licht van de sterren wordt gekitteld en door de bewegingen waarmee ik, slag op slag, het zijdeachtige water versnijdt. Ik voel me soms zo uitgeteld dat ik niet een keer onderduik. Maar dat zal veranderen, Tom. Binnenkort zal ik je in elke waterdruppel kunnen voelen. Je zal als water in en rond mij verdampen. Als ik daaraan denk, zou ik het willen uitzingen: daar en nergens anders meer.

Ik breng hier mijn laatste vrije dagen door. Weldra moet ik weer postvatten achter een loket en antwoorden als er mij iets wordt gevraagd. Dat schrikt mij af - mijn mond is aan vernauwing toe. Veel van wat ik zou willen zeggen, tast zich binnensmonds op. Die verstomming houdt slechts op wanneer ik je dagboek-aantekeningen herlees: hardop om niet bij elke zin jouw stem te horen die me verhindert om te lezen wat er staat. Je dubbel-leven wordt daarin onthuld, met mij als een los blad om bij een bepaald fragment in te lassen wanneer dat min of meer bij je zelfonderzoek past. Jij was niet alleen een man met twee gezichten. Er huisde ook nog een vreemde in jou die mij als reisgezel wou dulden, tot je op je bestemming was gekomen.

3

Ik had daarnet even een andere stem nodig om de jouwe tot zwijgen te brengen. De stem van Jessye Norman in de *Vier laatste liederen* van Richard Strauss.

De rol van een barmhartige minnaar ligt me niet. Een verdrag zou ik kunnen sluiten - geen verbond. Dan geef je je wapens af.

Zo zou ik willen sterven, Tom. Zoals *September* eindigt in de krop van haar zwarte stem.

Die onderdompeling in het onuitsprekelijke laat me toe om me beter tegen je aantijgingen te verweren. Er scheemt zoveel tussen de regels door. Ik hoor het je zeggen: *Zuivere wreedheid is een fictie. Ze is nooit zuiver op de graat, even gemengd als het bloed van een aantrekkelijke mulat. Seks en woede hebben iets gemeen: een furieuze behoefte aan meer, zodra het verlangen de kop opsteekt. Barbara is niet de eerste vrouw met wie ik die overgang naar l'amour à l'état brut niet kan delen. Ze is te zeer een kind van de natuur om aan zo'n grof minnespel zonder sentimentaliteit plezier te beleven.*

Veel van wat ik mezelf niet wou bekennen, stijgt als gifgas uit je handschrift op. Zo dicteer je mij je verzet, of waarom je niet voor de verleiding wou zwichten om ook eens van een vrouw te houden. Ik voel me nu wel in staat om je anders-zijn te begrijpen.

Het ergste zal niet komen. Heel eenvoudig omdat je niet zo wreed was als je had willen zijn. Ach, je wou vooral geen kleur bekennen. Dat zeg je mij voor, en ik zeg het je na:

Ik wil mijn verschansingen niet verzwakken. Er zijn al enkele van mijn verdedigingsmiddelen gesneuveld, grotendeels door het samenleven met Barbara. We kennen elkaar nauwelijks een jaar en ik moet al geduld oefenen... De rol van een barmhartige minnaar ligt me niet. Een verdrag zou ik kunnen sluiten - geen verbond. Dan geef je je wapens af.

In de beelden die zich aan mij opdringen, verdringt jouw silhouet dat van de vele gezelschapsheren die ons in het begin van onze verblindende omringden. De meesten gingen toen welwillend met mij om. Ze rekenden erop dat ik je niet zou kunnen bekeren en onze verbintenis wel vanzelf zou afspringen. Hoe vaak liep je niet naast mij als een geestebanner, zonder ooit een slechte geest te vinden. Je vergist je schromelijk als je meent dat ik stiekem naar een kind verlangde:

Ik kan blijkbaar niet het nodige begrip opbrengen om al was het maar een gevoel van mededogen te behouden. Ik doe gewoon alsof ik die druk niet voel. Het is nog geen idee fixe, meer een opwelling die zij met moeite kan onderdrukken, zoals ik mijn geaardheid.

Je wist er geen blijf mee, Tom. Je kwam meteen in de ban van Theo, een student die je zoon had kunnen zijn uit een eerste misstap. Was je dan ooit gecharmeerd

door een vrouw die haar bronst zo goed kon verbergen dat je als een naïeve seminarist in de val liep? Van die tijd hield je alleen maar gaten over in stegen zonder uitgang. Je lievelingsdiscipel Theo hield je een spiegel voor, waarin je jezelf wel moest herkennen:

Op zijn leeftijd wou ik me als seminarist in dienst stellen van het verhevene, in de naïeve overtuiging dat ik daarmee mijn hang naar een wereldbeschouwelijk leven zou kunnen verzoenen met een mij zogoed als onbekend driftleven.

Kom, negeer die zere plek en laat het vervolg aan mij over. Weet je wat je aan het verhevene overhield? Geen slecht, maar een kwaad geweten. Voerde je daarom ook niet een gevecht achter de coulissen? Het gevecht van een half en half getemde homo die zich geen raad wist met zijn aandriften. Ik liet je maar in de wijs dat ik niet doorhad dat Theo je volgende uitverkorene zou worden, een discipel die het volledig eens was met jouw visie op het estheticistisch idealisme.

Ik zie je daar staan in een klein auditorium, een grootmeester omringd door studenten van diverse pluimage en met Theo als witte raaf. Met hem zou je daarna nog een begin van een gesprek voeren. Wat je voor hem verzweg, kwam ik 's avonds wel te weten. Dan werd ik voor een keer wel bij je professionele beslommeringen betrokken, die je mij met veel zin voor ironie wou vertellen. Ik wist dat er nadien nog een monoloog zou volgen waaraan ik geen deel meer mocht hebben. Die schreef je neer, vertrouwde je jezelf toe:

Ironie is het wapen van ontgoochelde volwassenen. En dat gaat niet altijd af. Ik bekogel mezelf ook wel eens vergeefs. Zeker ten opzichte van Theo moet ik op mijn woorden letten. Hij is de enige die niet, zoals het gros van mijn studenten, alles bij voorbaat aan een demystificatieproces onderwerpt.

Hun toonaangevend denkmodel vinden ze in de krant of op Internet. Ze denken in koor en beschouwen mij wellicht als een weggelopen idealist die hen met lastige vragen opzadelt, om zo de weg vrij te maken voor eigen filosofisch onderzoek. Een goed vertrekpunt, al slaag ik er niet in om hun chronische onverschilligheid filosofisch op te vatten. Een paradox - de zoveelste. Ik word kribbig van dit gebrek aan goodwill aan beide kanten.

Ik herinner me dat we op een van die avonden naar de bioscoop gingen om de gespannen sfeer te doorbreken die jij bij je thuiskomst als een revolver begon te ontladen. Een voor een legde je kogels op tafel, en ik keek toe. En ik schoof ze aan de kant. Ik kon je alleen door een welwillende afzijdigheid helpen die slechte stemming af te schudden. Ik noemde dat je universiteitsvlooiën, en soms kon je daarmee lachen.

De film die je mij wou aanraden, bood geen verrassingen meer voor jou. Wel viel de cinematografische bluf je meer op dan jaren geleden. Op mij had *The Night Porter* een averechts effect. Ik geloof niet in liefde à l'état brut. En ik was ontsteld dat het onderkoelde sadomasochisme waaraan een koppel zich wou overleveren, je allerminst choqueerde. Mijn reactie beviel je niet. Je vond dat ik jou *als een kind dat nog moet leren liefhebben de les wou spellen*. Die pijn trek ik uit mijn vel. Jammer dat je nu niet kan zien hoe ik dat doe: door voor mij uit te staren als een blote Sint-Sebastiaan die het volgende pijlschot afwacht.

Ik ga verder. Ik ben je buikspreker:

Barbara is bij momenten verrassend mooi. Ze lijkt dan de moed te verliezen om de afstand tussen ons te overbruggen, en ik besef dan weer ten volle waarom ik, in een vlaag van overmoed, verliefd op haar ben geworden. Ik stelde me waarlijk voor van een vrouw te kunnen houden... Alsof liefde geen fata morgana is. Alsof ik niet

van luchtspiegelingen hou waarin het onmogelijke, dat van oorsprong goddelijk is, je verstand aan diggelen slaat. Zij spiegelt me ook water voor, maar haar genegenheid maakt me zo dorstig dat ik wel bloed zou kunnen drinken. Ik hoop dat het niet zover zal komen. Wat nu komt bovendien is niet meer dan een dood gewicht. Het drijft tussen de zinnen door, raakt letters, botst tegen een woord zoals bloed en verdwijnt uit het zicht van een dagboekpagina. Ik draai de bladzijde om, en wat zie ik? Een hart dat op slot is. Misschien was ik toen te bang, maar alleszins niet te verliefd om niet gewaar te worden dat ik een taboe zou schenden, gewoon al door het te betasten of aan te spreken.

Dat hart van jou hing veel te hoog om het te kunnen bereiken. Zo hoog dat zelfs jij een ladder nodig had om het te laten tikken op maat van je dromen. Maar je viel eraf, wanneer precies kan ik niet nagaan. Toen ik je leerde kennen, had je iets weg van een verslagen equilibrist die zich achter een masker van pure wellevendheid wou verschuilen. Dat zette je op zodra je op de drempel van een nieuwe dag aanstalten maakte om te vertrekken. Dat masker was je hoge hoed. Weer hoor ik een portier dichtslaan. Gebrom van een motor en met daarbij al meteen je favoriete song *Here comes the sun...* Je wist dat Theo je na de cursus zou opwachten, en dat maakte je dag goed.

Het verbaast me niet dat je Theo bij "de peetvader van de universiteit" wou introduceren. Mij heb je ook eens in contact gebracht met "Het Brein". Ik weet nog steeds niet waaraan ik die voorkeursbehandeling heb te danken. Toch niet omdat je mij gerust wou stellen? Ik vroeg me inderdaad af welke rol die topgeleerde in je leven speelde. Bij zijn hofhouding hoorden zowel ondergeschikten als gewillige figuranten, maar jij was allesbehalve een hofhorige. Ik twijfelde er niet aan dat wat er zich achter de schermen van zijn studeerkamer afspeelde bij jou zeker geheim was.

Ik geef toe dat mijn kennismaking met Het Brein naderhand nog meer vragen opriep. Hij was die dag goedgehumeurd en nam de honneurs waar op een beminnelijke manier. *Je hebt geluk*, zei je. *Alex is even onvoorspelbaar als een woestijnkat, maar vandaag is hij in topvorm.* Je voelde je thuis in zijn studeerkamer – een kampement met een leger boeken in slagorde. Je wees me een stoel aan en volgde geamuseerd het doen en laten van je vriend die op jouw vraag naar een boek begon te zoeken. Hij kreeg het tenslotte te pakken, na veel gevloek en gemor, en overhandigde je triomfante-lijk het verlangde studieobject. Niet zomaar: je kreeg het cadeau. De man die volgens jou zijn verstand als reispass gebruikte om overal in door te dringen, lokte

meteen een discussie uit om je inzicht te testen omtrent een of andere filosoof.

Daar zat ik, aan een propvolle werktafel waarop naast een dienblad met een theeservies een collectie zweepjes lag die ik wel moest opmerken. Ze lagen klaar voor gebruik, als een paar handschoenen tegen de kou. Of was er meer aan de hand? *Mysterie... Mysteriën waarmee jij ongetwijfeld vertrouwd was.*

Ga verder, zeg ik tot mezelf. Lees, spreek, loop niet weg. Je bent toch zijn buikspreker voor de rest van zijn dood?

Het is nog te vroeg om Theo daarbij te betrekken. Hij heeft nog geen haar op zijn jongelingstanden. Ik betwijfel trouwens of Theo, om te beginnen in de rol van stille getuige, die seances wel zou aankunnen. Voor mij komt zo'n ranseling telkens op een ritueel neer, dat me op slag bevrijdt van de omzichtige tederheidsbetuigingen die een vrouw van je verwacht... als je tenminste niet beticht wil worden van nog een zonde tegen de liefde. Die lijst is onoverzichtelijk. Indien nodig weet Barbara er wel nieuwe te verzinnen.

Je handschrift is in beweging gekomen. Letters voeren nu een spokendans uit die het beeld oproept van een godsdrift zonder remedie. Bood dit jou dan een alternatief voor de rituelen waarvoor je in je jeugd het hoofd boog, hostie en ciborie inbegrepen? Een mis is toch geen bloedig zoenoffer? Je kan op een hostie bijten – c'est tout. Het donker stijgt nu zo naar mijn hoofd dat ik niet meer verder kan. Tel tot tien, Tom. De paginering loopt door. Ik lees wat je zegt, en dit is mijn antwoord. Tom, voor mij houdt liefde helemaal geen zeemzoete melodieën in. Ik snakke ook niet naar een kind. De hoop dat jij in zo'n geval je afgescheidenheid zou willen opgeven, heb ik geen moment gekoesterd. Ik wist dat het een verloren zaak was.

Herinner jij je die foto's van een vrouw in barensweeën? Ik wel, al heb ik ze zelf niet onder ogen gekregen. Ik hoefde me niet voor te stellen wat jij had gezien – ik las hun nietsontziende eerlijkheid van jouw gezicht af. Wanneer ik maar wil, sta je daar weer voor mij: *Die docent was zo fier als een gieter dat hij foto's had genomen en dan nog wel vanaf het begin van de geboorteperikelen... Zoiets doe je een vrouw niet aan!*

Ik was toen nog zo onnozel dat ik niet inzag waartegen je zo fel reageerde. Alleszins niet enkel op je collega die met een klik van zijn apparaat in beeld had gebracht hoe zijn vrouw, open en bloot en met een van pijn opengesperde baarmond, lag te persen om haar jong uit haar schoot te drijven. Het was de confrontatie met het vrouwelijke à l'état brut waarvoor je terugdeinsde. Dat wou je niet zien. Niet weten. Niet dulden. Ach, je bleef met eender welke vrouw op je qui-vive.

De rol van een barmhartige minnaar ligt me niet. Een verdrag zou ik kunnen sluiten - geen verbond. Dan geef je je wapens af.

Ook met mij, alsof ik op een dag had kunnen openspaten van vruchtbaarheid en jij dan, kinds geworden van moedermelk, zou beginnen te frazelen van onnozelheid... Grapjes maken of toespelingen op mijn maandstonden hoorden daarbij, zowat jouw manier om mij te plagen. Vaak kaatste ik de bal niet terug en liet ik je met je zin voor bitterzoete humor spelen. De laatste keer in dat restaurant waar we meestal op een zaterdagavond gingen eten, zei je iets dat me is bijgebleven: "In die zwarte jurk lijkt je een jonge weduwe met de charme van een prima-madonna. Mooi zo, Barbara. Ben ik soms de betreurde aflijvige?"

Theo had op geen onbeslist moment kunnen opdagen. Hij was in het gezelschap van een vriendin, en jij was even de draad kwijt. Na enige aarzeling installeerden zij zich op jouw verzoek aan onze tafel. De stilte was eerst zo gênant dat het meisje begon te blozen van verlegenheid, zonder daarbij *de glimlach van een piepjonge Joconde te verliezen*. Zo typeerde je haar. Het venijn zit in de staart: *Eveline, zo heet dat meisje, is een lief varkentje zonder krulstaart*.

Het viel me op dat jij je tot Theo richtte op een heel ongegeneerde manier.

Zo ongedwongen ging je niet om met mij. Hoe dat kwam, wou je mij niet zeggen. Mijn stem laat me nu ook in de steek. Ze klinkt dieper, als tijdens een ultiem gebed: *Hoe dat komt? Een vraag als een mes op mijn keel: Beken het nu. Beken nu maar alles... Nee. Open kaart spelen doe je uit angst - om aan een vonnis te ontkomen. Misschien doe ik dat toch nog eens: om ons los te koppelen. Voorlopig hou ik dat liever blanco*.

In dat wit heb ik met jou geleefd. Ik mocht niets invullen, je niet met je geheime aandoeningen confronteren. Weet je, je doet me aan iemand denken die zich in een donkere kamer afzondert om negatieven te bekijken die hij niet zal ontwikkelen. Hoe meer ik de beweging van je handschrift volg, hoe duidelijker je eenzaamheid wordt. Ik heb je zoveel niet willen aandoen, Tom. Ik wou geen kind omdat ik besepte hoe goedaardig je in wezen was. Te goedaardig om niet de dupe van een gezin te worden. Ach, misschien is dat mijn fata morgana: dat ik je zo blijf zien. Waarom verder lezen - je laatste aantekeningen gaan uitsluitend over Theo.

Tel nu maar tot honderd. Als je uitgeteld bent, ga ik met jou in een kruidenbultje op de loop. De lege urn laat ik hier achter. Zo zal niemand je nog weten te vinden.

Ik ben met jou naar de vijver gewandeld. In het begin van de nacht was het alsof de leegte me bij die boom stond op te wachten, maar de beklemming nam geleidelijk af. Het zich vertakkende donker, even heilzaam als een koude hand op een door koorts geteisterde geest, hield al snel geen gewicht meer in. Het palmde me in windsels van wind in, Tom. En zo ben ik een kind van de nacht mogen worden.

Alles rondom mij oefent nu geduld om de leegte door te komen tot zij zo grenzeloos is geworden als het geduld in alle nog levende dingen. Ook de stilte komt op en met als enige verklikkers vogels die zich nog niet koest houden. Gevaar! roept er een af en toe.

Daar net heb ik op de plaats van het onheil afscheid van mezelf genomen. Dag Barbara, het ga je goed... Ze riep om water, net zoals jij. Ze riep dat jij zoveel van Theo hield dat het niet anders had kunnen eindigen dan in een volkomen versplintering.

Op die fatale avond ben je dronken geworden in een pub. Je vond het moeilijk om Theo niet aan te raken. Je geloofde dat tederheid een gevaarlijke impuls is. Op de terugweg moest je herhaaldelijk aan het gedicht *Dien avond en die rooze* van Guido Gezelle denken. De avond was toen al voorbij. En de roos? Zij groeide ineens heel hevig. Ze kraakte de brandkast van je hart open. Ze kraaide victorie, en jij wou meezingen. In volle vaart meezingen *Here comes the sun, here comes the sun*. Ik wacht niet tot de zon opkomt. Manestrallen fleuren de vijver op - ik ben al aan verwaseming toe. Zo licht als een veertje voel ik me. Ik heb je uitgestrooid, zwem nu niet meer in mijn eentje. Het water is de nacht zelve, een wonderlijke ervaring. Van tijd tot tijd voegen schichtige geluiden zich bij jouw stem. Een knak als de slag van een koord. Een schrikachtig gefluister dat overal en nergens te bekennen is in afwachting van een scheut, een scheur, een snede van licht. Wat dit gelispel uitzucht, is geen hoop en ook geen verdriet... Ik hoor er de bede in van de dingen die naar licht snakken terwijl de stilte naar de nachthemel schijnt te willen klimmen. Het treft me telkens als een pijl hoe mooi deze verduisterde natuur is. Soms raken mijn vingers de weerschijn van hemelgetrouwe sterren, of snijden ze een schaduw middendoor. Het is zalig om al die rimpelingen met een korte slag te bekloppen, als vroeg ik toestemming om bij jou naar binnen te mogen. Zonder roos, al blijft ze geuren in mijn herinnering. Zonder bloemblaadjes en even kaal als ik. Als ik dieper duik, is het alsof je op mijn rug ligt te spartelen van ademnood. Zonder vinnen, zoals ik. Zodra ik boven water kom, ben ik je kwijt. En dat wil ik niet. Dat wil ik niet meer. Nooit meer. ■